

Zespół Pilota Chorągwi Gdańskiej

DOBRE RADY

dla drużynowych

w sprawie bezpiecznego wypoczynku nad wodą

Gdańsk 2002

Praca pod kierownictwem
Krzysztofa Piątkowskiego
ZBIMDH

WSTĘP

Niniejsze opracowanie ma na celu przybliżenie spraw związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa podczas organizacji zajęć nad i na wodzie. Jestem pełen wiary, że instruktorzy (i instruktorki, naturalnie) drużyn „zielonych” również chętnie podczas swoich obozów wsiądą na kajaki, rowery wodne, łodzie wiosłowe, jachty. Zawsza było wiele wątpliwości jak zapewnić bezpieczeństwo dzieciom nad wodą. Starałem się przedstawić sposoby już od zgoła kilkunastu lat stosowane w drużynach, których miałem przyjemność i zaszczyt być członkiem (najpierw była to 33WDH, a teraz jest to 733MDH). Od wstąpienia na ścieżkę życia harcerskiego byłem zainteresowany zdobywaniem kolejnych uprawnień pozwalających mi na lepsze poznanie wychowania w drużynie o specjalności wodnej. W chwili obecnej jestem Kierownikiem Wyszkoenia Żeglarskiego 733 Morskiej Drużyny Harcerskiej „Panta Rhei” Instruktorem Żeglarstwa PZZ i Ratownikiem WOPR. Zachęcam wszystkich czytelników do wnikliwej oceny niniejszej pracy i podzieleniem się ze mną swoimi przemyśleniami. Mój adres to: potulski@wp.pl, telefon: 556 52 44 oraz 0 503 724 050

Czuwaj!
p.wd. Krzysztof Potulski

„Kokos”

PODSTAWOWE OBOWIĄZKI KIEROWNIKÓW OBOZÓW LETNICH W KONTEKŚCIE BEZPIECZEŃSTWA NAD WODĄ

Naturalnie, każdemu z was życzę, aby za pewien dłuższy lub krótszy czas miał możliwość wystąpienia w roli komendanta obozu – kierownika placówki. Naturalnie ta funkcja połączona jest z całkiem nowymi obowiązkami, które spadną na wasze barki. Poniżej obowiązki związane z organizacją kąpieli)

Do obowiązków kierowników obozów, których uczestnicy będą korzystali z kąpielisk należy:

- zapoznanie uczestników z regulaminem kąpieliska i czuwanie nad jego ścisłym przestrzeganiem
- uzgodnienie z kierownikiem obiektu (np. komendantem bazy) warunków i sposobu korzystania z kąpieliska zapewniającego uczestnikom bezpieczeństwo
- zatwierdzenie programu szkolenia na obozie żeglarskim (z uwzględnieniem ratownictwa)
- codzienne dokonywanie przeglądu dziennika pracy ratownika WOPR
- zatwierdzanie rozkładu zajęć na następny dzień (asekuracji jednostek pływających)
- sprawdzenie zaświadczeń lekarskich (wskazujących na przeciwwskazania kąpieli)

PODSTAWOWE OBOWIĄZKI WYCHOWAWCÓW NA OBOZACH LETNICH (W KONTEKŚCIE BEZPIECZEŃSTWA NAD WODĄ)

Nie tylko komendant ma obowiązki związane z kąpielą, ma je również instruktor. Oto one:

- w przeddzień rozpoczęcia kąpieli zapoznanie dzieci z kąpieliskiem i jego urządzeniami oraz poinformowanie ich jak się mają zachować na kąpielisku
- dopilnowanie, aby grupy idące się kąpać zabierały ze sobą ręczniki i stroje kąpielowe na zmianę (szczególnie ważne w przypadku bardziej oddalonych kąpielisk)
- powiadomienia ratownika o stanie grupy przed wejściem do wody oraz natychmiastowe poinformowanie go o zmianie liczebności grupy
- dopilnowanie, aby grupa nie wchodziła bezpośrednio po posiłku
- w przypadku licznego obozu – przygotowanie grafiku kąpieli
- pilnowanie dzieci w czasie kąpieli
- dobranie dzieci parami (ważne w przypadku małych urwisów), w których mają się nawzajem pilnować w czasie kąpieli
- doprowadzenie dzieci do kąpieli w grupach zorganizowanych
- niezlecanie ratownikowi żadnych dodatkowych czynności w czasie przeprowadzania kąpieli

PODSTAWOWE OBOWIĄZKI RATOWNIKA

Od ratownika, którego zatrudniamy na czas trwania obozu, czy też który jest „na stanie” bazy możemy wymagać określonych rzeczy. W przypadku odmowy można powołać się na odpowiedni akt prawny. Dość często można się spotkać z przeświadczeniem ratowników, że są oni tylko przedmiotem czci i kultu. Należy ich jak najszybciej wyprowadzić z tego błędnego przekonania.

Oto garść obowiązków ratownika:

- stała obserwacja obszaru kąpieliska i niezwłoczne reagowanie na każdy sygnał wzywania pomocy
- prowadzenie akcji ratowniczej
- wyznaczenie i kontrola stref dla umiejących i nieumiejących pływać
- wywieszanie na maszcie odpowiedniego koloru flag
- interwencja w przypadku łamania regulaminu
- wpisywanie na tablicę informacyjną wody i powietrza (minimum 3 razy dziennie)
- dbanie o niezagrożony stan kąpieliska
- bieżące prowadzenie dziennika pracy, z którym powinien codziennie zapoznać się kierownik
- informowanie komendanta o przebiegu prac na kąpielisku
- prowadzenie pogadań o bezpieczeństwie kąpieli, charakterystyce środowiska wodnego, prowadzenie zajęć z ratownictwa na obozie żeglarskim – wbrew pozorom jest to obowiązek ratownika, a nie dodatkowa praca, za którą powinien dostać dodatkową gratyfikację
- sprawdzenie wszystkich jednostek pływających i środków ratunkowych będących na stanie obozu żeglarskiego.

asekuracja zajęć żeglarskich na wodzie, przy założeniu, że żadna grupa nie ma zajęć na kąpielisku

GDZIE, KIEDY I JAK SIĘ KĄPAĆ?

Gdzie się kąpać?

- wyłącznie w miejscach strzeżonych i przeznaczonych wyłącznie do tego celu
- w miejscach dobrze znanych
- w takiej odległości od brzegu i tak głębokiej wodzie, która odpowiada realnym możliwościom pływackim (należy szczególną uwagę zwrócić na głębokość wody w przypadku skoków)

Kiedy się kąpać?

- temperatura wody powinna być wyższa od 18°C (dla dorosłych 14°C), a najlepsza temperatura do kąpieli to 22÷25°C
- gdy zachowany jest komfort cieplny, tzn. temperatura powietrza jest wyższa od temperatury wody o 4÷5°C
- **w przypadku braku przeciwwskazań lekarskich**
- w okresie dobrego nasłonecznienia
- gdy mamy dobre samopoczucie, ciało nie jest rozgrzane od słońca, po przerwie po posiłku
- przed zachodem słońca, ewentualnie przed południem, najlepsze godziny na kąpiel to: 10.00-12.00 i 16.00-17.00
- czas trwania kąpieli powinien wynosić na początku obozu 5min dla grup młodszycy, 5÷10 dla starszych; przy systematycznym organizowaniu kąpieli czas ten stopniowo się wydłuża do 15÷20min dla młodszycy i 20÷25 dla starszych.

Jak się kąpać?

- po uprzednim nasmarowaniu wodą miejsc wstrząsodolnych: okolice karku, serca i kroczka
- nie skakać do nieznaney wody
- nie biegać i nie potącać osób znajdujących się na pomostach
- nie przeceniać swoich możliwości – skurez nie spi
- na kąpielisku pływać w miejscach mniej zagęszczonych
- nie przeszkadzać innym kąpiącym się
- nie pływać i nie nurkować pod pomostami
- przestrzegać sygnałów ratownika
- przestrzegać bezwarunkowo Regulaminu kąpieliska
- dzieci powinny wchodzić do wody po odbyciu krótkiej rozgrzewki, przygotowującej do wysiłku fizycznego

ORGANIZACJA KAPIELISKA

Nie ulega wątpliwości, że kąpiel jest niebywałą atrakcją dla naszych podopiecznych, a dodatkowo doskonale rozwija fizycznie, aktywuje większość mięśni. Ponadto to jest idealną terapią w przypadku wielu schorzeń ortopedycznych, wzmacnia kręgosłup itd. Dlatego kąpielisko powinno być nieodzownym miejscem każdego obozu harcerskiego. Jeśli będziesz komendantem obozu wcześniej należy pomyśleć o zorganizowaniu kąpieliska. Dla zapewnienia bezpieczeństwa kąpiących się, kąpielisko powinno sprostać konkretnym wymaganiom:

- powinno mieć dogodnie ukształtowany brzeg i dno oraz dobre nasłonecznienie
- szybkość prądu wody w obrębie kąpieliska nie może przekraczać 1m/s
- woda powinna być czysta i przejrzysta, wolna od roślin wodnych mogących stanowić zagrożenie dla kąpiących się
- absolutnie nie można organizować kąpielisk w miejscach niebezpiecznych, tzn. przy słuzach, mostach, budowlach hydrotechnicznych, na szlakach o silnych wirach
- mile widziana plaża
- czysta, niepokryte muszelkami dno
- wydzielona strefa dla nieumiejących pływać, o głębokości max 120cm, oddzielona od reszty kąpieliska żółtymi bojami, ze strefą ochronną o szerokości min 5m, w której głębokość nie zwiększy się powyżej 130cm
- jeśli jest zapotrzebowanie – brodzik oddzielony od reszty siatką sięgającą dna
- maksymalna głębokość na kąpielisku – 4m
- długość kąpieliska „w wodę” – nie większa od 50m

Istotną sprawą jest kwestia zatwierdzenia kąpieliska. Kąpielisko powinno być zatwierdzone przez terenowy oddział WOPR lub przez inspektora WCPR. Również na organizację kąpieliska musi wydać zgodę Urząd Żeglugi Śródlądowej, na terenie którego kąpielisko będzie organizowane. Należy zwrócić uwagę, że przepisy te zostały stworzone z myślą o kąpieliskach gminnych, miejskich na wodach otwartych, z których korzystają mieszkańcy, goście etc. Jeśli chodzi o kąpieliska obozów harcerskich, czy też zgrupowań, to ustawodawca nie precyzuje specjalnych wymagań, czyli powyższe zachowują moc prawną. Myślę, że każdy widzi jaka jest różnica między np. kąpieliskiem miejskim na jez. Żarnowieckim, a kąpieliskiem w HOW Czernica i nie chodzi tu tylko o brak grilla w tym drugim. Jestem zdania, że każdorazowo stając przed problemem zatwierdzenia miejsca na kąpielisko należy zwrócić się do powyższych instytucji z zapytaniem o ich wymogi, bowiem różne oddziały tych urzędów traktują sprawę inaczej. Rozwiązania zgoda skrajnie to:

- 1 – ratownik WOPR organizuje kąpielisko „własnoręcznie”, kąpielisko jest zgłaszane do urzędu i tylko można czekać na ew. kontrolę tych instytucji

2. Jednostka WOPR przyjeżdża na teren zgrupowania (przed obozem), ogląda przygotowane kąpielisko i je zatwierdza lub nie. Naturalnie wcześniej Urząd Żeglugi Śródlądowej musi wydać pozwolenie na lokalizację kąpieliska. Cała ta operacja wiąże się naturalnie z kosztami (np. 500zł. za WOPR + znaczki skarbowe dla UZS)

Cała sprawa jest o tyle dziwna, że w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 maja 1997r. wyraźnie jest napisane gdzie, kiedy należy organizować kąpielisko, w co je wyposażać i jaki nadzór ono powinno mieć. W gestii organizatora leży spełnienie wszystkich tych wymogów, a odpowiednie organy mają prawo naturalnie to kontrolować.

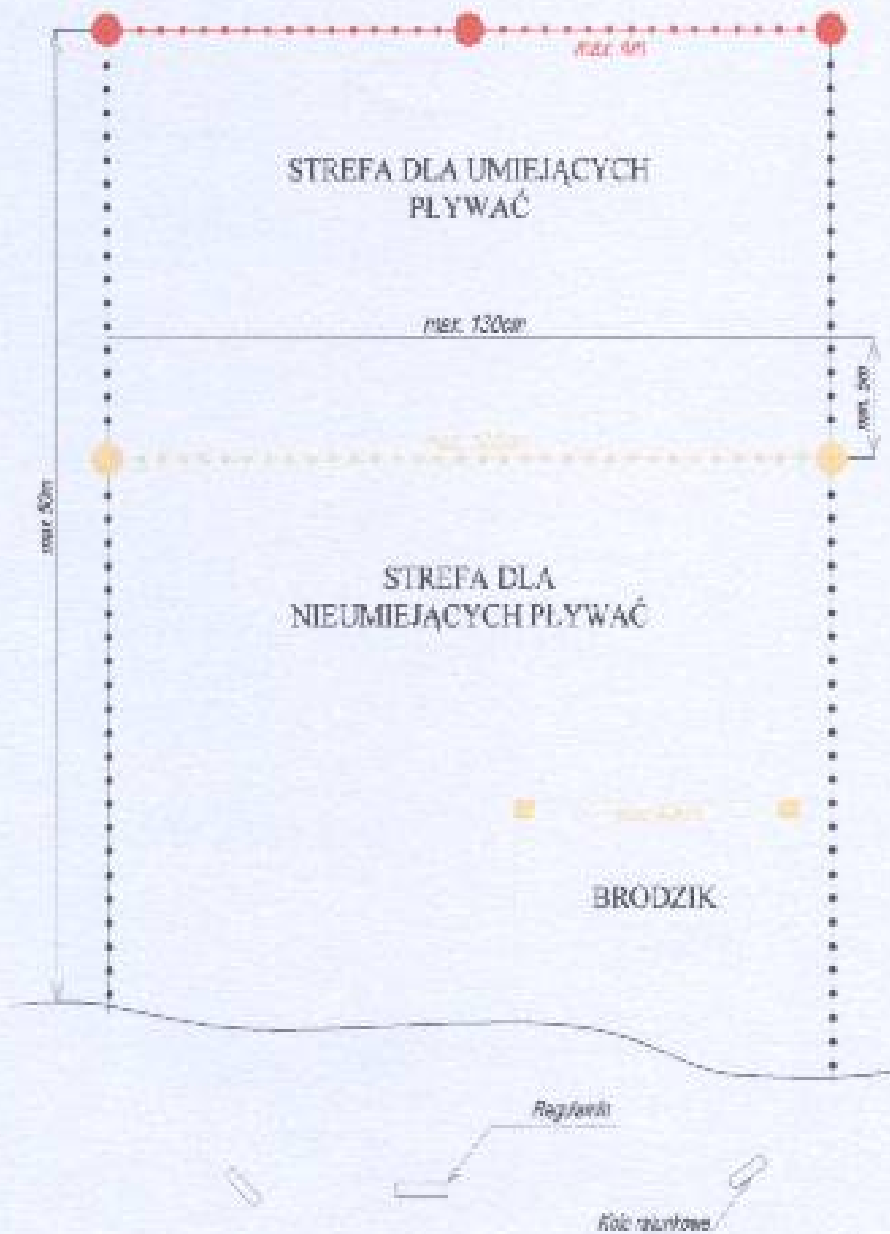
KORZYSTANIE Z OBCEGO KĄPIELISKA.

Często może się zdarzyć, że będziemy chcieli wykąpać dzieci na obcym kąpielisku, bo to własnego nie mamy, bo jesteśmy na długiej wędrowce, czy na obozie wędrownym. W takiej sytuacji nie możemy traktować tego kąpieliska jak kąpielisko na które przychodzimy prywatnie, czy też miejsce do którego wpuszczamy dzieciaczki, a sami mamy spokój. Absolutnie zabroniona jest kąpiel bez uzgodnienia z kierownikiem tego kąpieliska, czy też kierownikiem ośrodka, w którym kąpielisko jest zlokalizowane. Ratownik musi wiedzieć, że w danej chwili do wody wchodzi zorganizowana grupa. Miejsce to powinno być wolne od innych kąpiących się, a kierownik kąpieliska powinien wyznaczyć jednego ze swych ratowników do „obsługi” grupy. Naturalnie, może on za tę usługę żądać gratyfikacji finansowej. Uzgodnienie kąpeli powinno mieć swój zapis w książce pracy obozu wraz z podpisem ratownika odpowiedzialnego za kąpiel

KĄPIEL NA REJSACH, BIEGACH ETC.

Nierzadko zdarzy się, że harcerze idą na bieg, czasem nawet z nocelegiem. W ich młodych główkach na pewno znajdują się pomysły na chłodzącą kąpiel w jeziorku tudzież rzeczce. Ci rozsądniejsi będą chcieli się wykąpać w okolicznym ośrodku wczasowym na tym kąpielisku ze zjeżdżalnią lub trampoliną. Należy stanowczo i jasno wszystkim wytłumaczyć, że wszelka kąpiel tego typu jest surowo zabroniona, nawet w ośrodkach wczasowych tam gdzie jest ratownik i w ogóle...

Jedno z możliwych rozplanowań kąpieliska.

REGULAMIN KĄPIELI

Poza Regulaminem kąpieliska, który jest zbiorem zasad użytkowania kąpieliska, na każdym obozie powinien znajdować się Regulamin kąpiei. Jest on jednym z regulaminów obozowych i każdy uczestnik ma obowiązek się z nim zapoznać. Za zapoznanie się uczestników z regulaminem jest odpowiedzialny komendant i najlepiej to przeprowadzić w formie pogawędki z harcerzami i wtedy wyjaśnić im wszelkie nieścisłości i wątpliwości. Absolutnie nie można poprzestać na wywieszeniu regulaminu koło reszty na tablicy regulaminów.

W takim regulaminie komendant może ująć wszelkie decyzje, których brak w Regulaminie kąpieliska, a które stosują się tylko do uczestników danego obozu.

W takim regulaminie może się znajdować m.in.:

- zasady przeprowadzania nauki pływania
- postanowienia w sprawie korzystania ze sprzętu typu maski, płetwy, koła dmuchane
- absolutny zakaz kąpiei indywidualnej
- zakaz kąpiei podczas biegów na terenie innego kąpieliska niż obozowe i bez wyraźnej zgody instruktora (a i tak kąpiel jest zbiorowa)
- zbiór sygnałów i tłumaczenie (gwizdek)

Przykładowy Regulamin kąpiei, stosowany na obozach 733 Morskiej Drużyny Harcerskiej „Panta Rhei” dołączyłem do niniejszej pracy (załączniki).

BEZPIECZEŃSTWO PLYWAŃ

Na obozie drużyn specjalności wodnej jest rutyną, że codziennie odbywają się zajęcia na wodzie. Zajęcia te absolutnie muszą być zabezpieczone pod względem możliwości natychmiastowego udzielenia pomocy w przypadku wywrotki kajaka, jachtu, łodzi.

W celu zagwarantowania bezpieczeństwa osób mających zajęcia na wodzie należy stworzyć i wcielić w życie Regulamin pływania. Nawet, jeśli w czasie obozu macie zamiar dwa lub trzy razy popływać sobie na kajaczkach, to i tak warto mieć taki dokument.

Oto kwestie, które powinny być w nim poruszone:

- nadzoru KWŻ nad pływaniem (dotyczy obozów drużyn wodnych, w przypadku obozów drużyn lądowych będzie to kapitan portu)
- akweny pływania
- sygnały wzywania pomocy i natychmiastowego powrotu do portu oraz sygnały nakazujące założenie kamizelek lub pasów ratunkowych
- zachowanie się podczas wywrotki (które nota bene powinno być dokładnie omówione przed rozpoczęciem pływania)
- posterunek obserwacyjny – oko
- konsekwencje w przypadku łamania tego regulaminu

Można stworzyć dwie wersje Regulaminu: jedną dla uczestników, a drugą dla kadry rozszerzoną o sprawy związane z organizacją rejsów, pływaniem pod nadzorem.

Posterunek obserwacyjny – oko ma na celu stałą obserwację akwenu, po którym poruszają się jednostki pływające. W przypadku zaistnienia niebezpieczeństwa, np. przewrócenie się jednostki jedna z osób na posterunku (tworzą go dwie osoby z zastępu służbowego) biegnie po instruktora, a druga obserwuje rozwój wydarzeń. Instruktor może zarządzić akcję ratowniczą. Szczegółowe obowiązki posterunku obserwacyjnego powinny być ujęte w Regulaminie służby wartowniczej, a również częściowo w Regulaminie pływania.

W porcie powinna być gotowa do użycia łódź ratownicza o napędzie mechanicznym (silnik) bądź wiosłowym (wiosła mimo że nadają mniejszą prędkość, to na miejscu np. wywrotki dają zdecydowanie większą manewrowość i są bezpieczniejsze dla ludzi znajdujących się w wodzie). Łódź ta powinna być wyposażona w środki ratunkowe (koła, puszki), apteczkę, rzutkę, kotwicę, czerpaki. Przydatne mogą okazać się koce. Obsadę łodzi powinni stanowić instruktor, wskazany ratownik, harcerze starsi doskonale umiejący pływać.

Przykładowy Regulamin pływania dla kadry i uczestników – w załącznikach.

SPRAWDZIAN PŁYWACKI

Na obozach drużyn wodnych, żeglarskich, generalnie tych o specjalności wodnej, rutyną jest przeprowadzenie sprawdzianu pływackiego, jeszcze tego samego dnia, którego rozpoczął się obóz. Sprawdzenie ten ma na celu obiektywną ocenę indywidualnych możliwości jeśli chodzi o pływanie.

Zdaje sobie sprawę, że na obozach drużyn niewodnych taki sprawdzian jest rzadkością, jednak gorąco zachęcam do jego prowadzenia, bowiem karta pływacka niczego jeszcze nie stwierdza (każdy z nas niejednokrotnie się spotkał z kupowaniem kart od sąsiada lub znajomego – ratownika), ani zapewnienia rodziców, że ich pociecha w wodzie to jak ryba.

Sprawdzian ten jest przeprowadzany przez Kierownika Wyszkożenia Żeglarskiego (KWŻ) i Komendanta w obecności pielęgniarki obozowej. Po przeprowadzeniu sprawdzianu należy zaszerzować uczestników na grupy:

- umiejący pływać – bez problemu poruszają się w wodzie, zatrzymują się, nurkują pod powierzchnię wody – ta grupa może pływać bez nałożonych kamizełek asekuracyjnych/pasów ratunkowych w czasie dobrej pogody
- umiejący pływać średnio/mamta – w wodzie szybko się męczą i w przypadku nagłego znalezienia się w wodzie np. podczas wywrotki mogą wpaść w panikę – muszą oni obligatoryjnie pływać w założonych kamizełkach asekuracyjnych
- nieumiejący pływać wcale i bojący się wody (panika) – w tym przypadku sprawdzian pływacki powinien zostać przeprowadzony wnikliwie w celu oceny, czy dana osoba w założonej kamizelce nie boi się poruszać w wodzie i ma świadomość, że ta kamizelka zapewni jej pływalność. Ody istnieją obawy, że dziecko może wpaść w panikę po znalezieniu się w wodzie to musi pływać w pasie ratunkowym, który nie tylko zapewnia pływalność, ale również utrzymanie głowy (twarzy) nad powierzchnią wody

Oto kilka rad jak przeprowadzić te sprawdziany:

- pogoda powinna być minimum względnie dobra (szczególnie temperatura wody i powietrza - oraz prędkość wiatru)
- podczas przeprowadzania egzaminu na miejscu powinien znajdować się ratownik, a najlepiej dwóch (w tym jeden w łodzi, do której dzieci mają płynąć)
- trasa powinna przebiegać wzdłuż brzegu, a nie w głąb jeziora
- dzieci powinny startować pojedynczo, a jednocześnie w wodzie nie powinno znajdować się więcej niż troje pociech

każdego należy się spytać, czy umie pływać, a w przypadku uzyskania odpowiedzi: pływam słabo – zakładamy dziecku kamizelkę asekuracyjną i tak wpuszczamy do wody, gdy dziecko powie, że w ogóle nie umie

plywać to zakładamy pas ratunkowy i do wody, jeśli będzie sobie radziło nieźle – to możemy wymienić pas na kamizelkę

- warto do każdego dziecka przypiąć na lince koło ratunkowe lub bojkę BP (Pamelkę) w ten sposób gdy uzna, że zabrakło mu sił to się chwyci i w ten sposób bezpiecznie dopłynie do lądu
- wyniki egzaminu należy wpisać do Książki pracy obozu
- wyniki powinny być odczytane na zbiórce lub apelu następnego dnia
- osoby, które nie są zadowolone z wyników mogą do testu podejść powtórnie
- jeśli ktoś nie mógł wziąć udziału w sprawdzianie – do czasu przeprowadzenia egzaminu musi pływać w pasie / kamizelce (zależy od oceny KWŻ)
- w interesie KWŻ i komendanta jest przetestowanie również kadry – lichy nie śpi

PLYWANIE POD NADZOREM

Ta sprawa dotyczy praktycznie drużyn wodnych, a mianowicie chodzi o prowadzenie jachtów przez harcerzy nieposiadających uprawnień do ich prowadzenia (patenty żeglarskie). W przypadku gdy na obozie jest przeprowadzane szkolenie na patenty żeglarskie idealną formą szkolenia może być właśnie taka forma zajęć. Wymaga ona szczególnej uwagi od KWŻ i ratownika. KWŻ przez cały czas trwania takiego pływania powinien być na kei i obserwować rozwój wydarzeń na wodzie, aby móc natychmiast rozpocząć akcję ratowniczą. Także ratownik powinien być poinformowany o takich pływaniach, aby móc uczestniczyć w ewentualnej akcji. Na barkach KWŻ spoczywa wybór załóg na takie pływania, aby każda z nich mogła sprostać wyzwaniu (uwaga na warunki atmosferyczne). Należy pamiętać, że ta forma zajęć powinna się odbywać pod koniec szkolenia, po opanowaniu przez kursantów wszystkich podstawowych elementów żeglowania.

SPRAWNOŚCI PŁYWACKIE

Z pewnością niejednokrotnie zdarzy się na obozie, że któryś z uczestników zapraśnie zdobywać sprawność młodego pływaka, pływaka, jungi itp. Zdobywanie takich sprawności łączy się z przepłynięciem określonego dystansu, w danym czasie, często też z przepłynięciem pod lustrem wody. Problem powstaje, gdy w ramach sprawności należy przepłynąć 1500m, a każdy się ze mną zgodzi, że pokonywanie tego dystansu na kąpielisku obozowym o długości 20m mija się z celem, a przede wszystkim ze zdrowym rozsądkiem. Takie testy wymagają od kadry wcześniejszego przygotowania, a mianowicie podczas pływnięcia (np. na drugą stronę jeziora) nasz adept musi być przez cały czas asekurowany i nie przez instruktora z łódką na brzegu lecz przez ratownika (najlepiej by oprócz niego był instruktor z kadry obozu) w łodzi wiosłowej płynącej tuż za pływakiem. Tylko tak przeprowadzona wyprawa gwarantuje bezpieczeństwo. W łodzi powinny znajdować się ciepłe koce, coś do picia. Naturalnie na taką próbę należy wybrać ciepły słoneczny dzień, a woda musi mieć odpowiednio wysoką temperaturę. Asekurowanie jednocześnie przez jedną łódź dwóch pływaków jest dopuszczalne, ale wprowadza rozgardiasz i wymaga dostosowanie tempa silniejszego do słabszego dziecka, przez co urok próby może nieco przygasać.

KWESTIA BEZPIECZEŃSTWA PODCZAS REJSÓW WĘDROWNYCH I SPŁYWÓW KAJAKOWYCH ORAZ REJSÓW MORSKICH.

Z całego serca wam życzę, aby każdy z was miał kiedyś możliwość zorganizowania i przeprowadzenia właśnie takiego obozu wędrownego. Spływ Czarną Hańczą przypomina przedzieranie się rzeką Kongo, a pokonywanie poziomów w kanale Ostródzko – Elbląskim pozostawiają niezapomniane wrażenia i są źródłem wielu długich miłych wspomnień.

No właśnie, jeśli te wspomnienia mają być miłe to trzeba zadbać o stronę bezpieczeństwa tego typu wypraw.

Przede wszystkim należy posiadać w składzie kadry Ratownika WOPR, co niestety często wiąże się z dodatkowymi kosztami (zachęcam do robienia uprawnień ratowniczych!).

Kolejnym punktem jest zachowanie dyscypliny wśród flotyli jachtów czy kajaków. W ten sposób wszyscy siebie widzą i wszelkie niebezpieczeństwa szybko są wykrywane, a nie ma sytuacji, że wieczorem pierwszy czeka na ostatniego kilka godzin domyślając się jedynie co temu drugiemu się przydarzyło.

Wszyscy członkowie takich obozów powinni zostać przeszkoleni w zakresie ratownictwa przed obozem lub pierwszego dnia obozu. Mogą być to zajęcia z zakładania pasa w wodzie, wychodzenie z przewróconego kajaka (najpierw na płytkiej wodzie) etc.

Obozowym jest przeprowadzenie egzaminu pływackiego, a wskazane jest (w przypadku ich posiadania) ciągle pływanie w ubranych kamizelkach, szczególnie na kajakach.

Jeśli chodzi o rejsy morskie, to należy zdać sobie sprawę, że wypadnięcie człowieka za burtę w większości przypadków oznacza ogromne trudności w podebraniu go na pokład. Jeśli przydarzy się to w nocy to jego szanse przeżycia szybko maleją. Do dobrej praktyki należy: każdorazowe nakładanie kamizelki przy wychodzeniu na pokład, na nocnych wachtach i przy silnym wietrze wpinanie się szelkami kamizelki asykuracyjnej w elementy olinowania stałego jednostki.

LITERATURA

1. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 maja 1997 w sprawie określania warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne
Dz.U. nr 57 dn. 7 czerwca 1997
2. Gdańskie ratownictwo wodne, pod red. Dariusza Skalskiego, Gdańsk 1998
3. Dariusz Skalski, Bezpieczny wypoczynek dzieci i młodzieży – poradnik dla organizatorów, Skarszewy 2000
4. Tadeusz Gwiazdziński, Ratownictwo wodne bez tajemnic

ZALĄCZNIKI:

1. Regulamin kąpieli
2. Regulamin pływania – dla kadry
3. Regulamin pływania – dla uczestników

Regulamin kąpieli

1. Kąpiel dozwolona jest tylko zbiorowo, w oznaczonym miejscu pod opieką instruktora, ratownika i pielęgniarki.
2. Nie wolno kąpać się bezpośrednio po posiłku, dłuższym plażowaniu i przebytej chorobie.
3. Wszyscy biorący udział w kąpieeli muszą uprzednio uzyskać zgodę pielęgniarki obozowej. Uzyskanie zgody kontroluje ratownik.
4. Kąpiel odbywa się przy obowiązujących sygnałach gwizdkiem:
  - jeden długi - wejście do wody,
  - dwa długie - wyjście z wody,
  - szereg krótkich - alarm, natychmiast z wody,

! UWAGA !

W CZASIE ORGANIZOWANIA KĄPIELI PRAWO DO KORZYSTANIA Z GWIZDKA POSIADA WYŁĄCZNIE RATOWNIK.

5. Ratownik wpuszcza do wody wyłącznie po 10 osób, po uprzedniej zbiórce na brzegu i instruktażu w sprawie przestrzegania zasad bezpieczeństwa przez kąpiących się. Podobną zbiórkę ratownik organizuje po zakończeniu kąpieeli.
6. Osoby przebywające na brzegu powinny cały czas obserwować kąpiących się.
7. Wypływanie poza oznakowany teren kąpieliska bez wyraźnego zezwolenia ratownika jest surowo zabronione. Nie wolno skakać do wody z łodzi, pomostu i innych wzniesień brzegowych za wyjątkiem wyraźnego imiennego pozwolenia udzielonego przez ratownika.
8. W czasie kąpieeli zabrania się wznoszenia okrzyków, nawoływania, nerwowego zachowania czy też jakiegokolwiek innego zachowania, które mogłoby utrudnić obserwację kąpiących się czy wzywaniu pomocy.
9. Kategorycznie zabrania się wzywania pomocy bez rzeczywistej potrzeby. Naruszenie powyższego zakazu traktowane będzie jak naruszenie zasad bezpieczeństwa na wodzie.
10. Dodatkowy sprzęt wykorzystywany podczas kąpieeli (np. maski do nurkowania, płetwy itp.) musi uprzednio zostać zatwierdzony przez ratownika. Zabrania się używania dmuchanych akcesoriów-zabawek (typu kół ratunkowych, "rękawków", materacy itp.
11. Nauka pływania musi odbywać się w innym czasie niż kąpiel.
12. Kąpiel indywidualna, bez zezwolenia i nadzoru ratowniczego jest surowo zabroniona. Dotyczy to zarówno uczestników, jak i kadry obozu.
13. Osoba, która naruszy postanowienia punktu 12 niniejszego regulaminu, decyzją komendanta zostanie natychmiast dyscyplinarnie wydalona z obozu bez zwrotu pozostałych kosztów obozu.

Regulamin pływania

1. Pływanie organizuje Kierownik Wyszkożenia Żeglarskiego.
2. Osoby, które nie zaliczyły sprawdzianu pływania pływają wyłącznie w pasach ratunkowych. Zależnie od warunków atmosferycznych KWŻ może zarządzić obowiązek pływania w kamizelkach asekuracyjnych i/lub pasach ratunkowych dla wszystkich osób pływających w danej chwili.
3. Pływania mogą odbywać się wyłącznie w porze dziennej na akwenach:
  - a) treningowym
  - b) rejsowym
4. Ustala się następujące sygnały wzywania pomocy:
  - jednostajne podnoszenie i opuszczanie rąk osoby znajdującej się na jachcie,
  - wzywanie pomocy głosem,
  - zataczanie kół czerwonym (pomarańczowym) przedmiotem,
5. Sygnały używane w porcie:
  - czerwona flaga - natychmiastowy powrót do portu,
  - ciągłe bicie dzwonu (" ALARM WODNY "):
    - a) załoga łodzi ratunkowej wychodzi na wodę,
    - b) przy zajęciach lądowych - cały stan obozu melduje się przy swoich łodziach,
    - c) w czasie pływania - kapitanowie zwiększają czujność obserwacji i postępują według zaleceń prowadzącego akcję ratowniczą. Akcję ratowniczą prowadzi osoba nadzorująca pływania.
6. Zabrania się niezależnie od warunków opuszczania łodzi bez asekuracji. Jeżeli wystąpi taka potrzeba należy wyznaczyć ochotnika - osobę dobrze umiejącą pływać, asekurując ją pasami ratunkowymi, albo linką asekuracyjną, albo przy użyciu obu tych środków łącznie.
7. Posterunek obserwacyjny w porcie - "oko" - obsadzają dwie osoby. Mają one obowiązek przebywać w miejscu wyznaczonym przez oboźnego; nie wolno im wchodzić na jednostki pływające stojące w porcie. Do obowiązków ich należy nieprzerwana czujna obserwacja akwenu żeglugi oraz prowadzenie dziennika obserwacji. W przypadku zauważenia jakiegokolwiek wydarzenia stanowiącego zagrożenie dla życia bądź zdrowia ludzi - nie tylko uczestników obozu! - lub też dla stanu sprzętu obozu (np. wywrotka jachtu, kolizja na wodzie, opuszczenie akwenu żeglugi przez jednostkę obozu) jedna z osób obsadzających posterunek udaje się z wiadomością do oboźnego lub dowolnego instruktora kadry obozu, zaś druga pozostaje na miejscu i kontynuuje obserwację, tak by móc opisać przybyłemu instruktorowi cały dotychczasowy przebieg wydarzeń. Obserwatorzy opuszczają "oko" po zawinięciu do portu ostatniej jednostki obozu.
8. Samowolne i niezgodne z przeznaczeniem używanie sprzętu pływającego lub ratunkowego, oraz łamanie zasad bezpieczeństwa na wodzie będzie karane surowo łącznie z wydaleniem z obozu.

Regulamin pływania – dla kadry

1. Pływanie na obozie odbywa się na sprzęcie posiadającym ważny dowód rejestracyjny i odpowiednią ilość sprzętu ratunkowego.
2. Pływanie organizuje Kierownik Wyszkożenia Żeglarskiego.
3. Osoby, które nie zaliczyły sprawdzianu pływania pływają wyłącznie w pasach ratunkowych. Zależnie od warunków atmosferycznych KWZ może zarządzić obowiązek pływania w kamizelkach asekuracyjnych i/lub pasach ratunkowych dla wszystkich osób pływających w danej chwili.
4. Przed rozpoczęciem pływania:
  - a) zostanie przeprowadzony sprawdzian umiejętności pływania niezależnie do posiadanej karty pływackiej. Sprawdzenie obejmuje również kadre. Osoby nie umiejące pływać muszą wskoczyć do głębokiej wody w założonym pasie ratunkowym.
  - b) zostaną przeprowadzone zajęcia z ratownictwa. Szkolenie będzie obejmować:
    - sposób postępowania załogi łodzi wywróconej,
    - sposób postępowania załóg pozostałych łodzi,
    - sposób postępowania łodzi ratunkowej,
    - sposób wiązania pasów ratunkowych, zakładania koła ratunkowego, wiązania węzła ratowniczego.
5. Pływania mogą odbywać się wyłącznie w porze dziennej na akwenach:
  - a) treningowym
  - b) rejsowym
6. Poza akwemem treningowym pływanie odbywa się tylko flotyllami (min.2 wzajemnie asekurujące się jachty). Komandorem flotylli może być tylko pełnoletni sternik jachtowy. Wyjątkowo przy dobrej pogodzie komendant obozu może dopuścić do samotnego wypłynięcia na akwen "b", wówczas kapitanem jachtu może być tylko pełnoletni sternik jachtowy.
7. Podczas pływania rejsowych (zespolowych) komodor rejsu używa następujących sygnałów:
  - a) czerwona flaga wywieszona pod salingiem - natychmiastowe przybicie wszystkich łodzi do najbliższego brzegu.
  - b) długi sygnał gwizdkiem (UWAGA) - łodzie przybliżają się na odległość głosu.
8. Przy pływaniach zespolowych jedna z łodzi jest wyznaczona jako łódź ratunkowa, znajduje się na niej ratownik. Łódź ta jest oznakowana flagą WOPR-u.
9. Podczas pływania na akwenu "a" w porcie wystawiony jest posterunek obserwacyjny ("oko").
10. Posterunek obserwacyjny w porcie - "oko" - obsadzają dwie osoby. Mają one obowiązek przebywać w miejscu wyznaczonym przez oboźnego; nie wolno im wchodzić na jednostki pływające stojące w porcie. Do obowiązków ich należy nieprzerwana czujna obserwacja akwenu żeglugi oraz prowadzenie dziennika obserwacji. W przypadku zauważenia jakiegokolwiek wydarzenia stanowiącego zagrożenie dla życia bądź zdrowia ludzi - nie tylko uczestników obozu - lub też dla stanu sprzętu obozu (np. wywrotka jachtu, kolizja na wodzie, opuszczenie akwenu żeglugi przez jednostkę obozu) jedna z osób obsadzających posterunek udaje się z wiadomością do oboźnego lub dowolnego instruktora kadry obozu, zaś druga pozostaje na miejscu i kontynuuje obserwację, tak by móc opisać przybyłemu instruktorowi cały dotychczasowy przebieg wydarzeń. Obserwatorzy opuszczają "oko" po zawinięciu do portu ostatniej jednostki obozu.
11. W porcie stoi zawsze przygotowana łódź ratunkowa, której kapitanem jest oboźny, a załogę stanowi zastęp wartowniczy. Na wyposażeniu łodzi ratunkowej powinny się znajdować:
  - wiadro i czerpak
  - koc w nieprzemakalnym pokrowcu
  - apteczka
  - koło z rzutką
  - dodatkowe kapoki
12. Ustala się następujące sygnały wzywania pomocy:
  - jednostajne podnoszenie i opuszczanie rąk osoby znajdującej się na jachcie,
  - wzywanie pomocy głosem,
  - zataczanie kół czerwonym (pomarańczowym) przedmiotem,
13. Sygnały używane w porcie:
  - czerwona flaga - natychmiastowy powrót do portu,
  - ciągle bicie dzwonu (" ALARM WODNY "):
    - a) załoga łodzi ratunkowej wychodzi na wodę,
    - b) przy zajęciach lądowych - cały stan obozu melduje się przy swoich łodziach,
    - c) w czasie pływania - kapitanowie zwiększają czujność obserwacji i postępują według zaleceń prowadzącego akcję ratowniczą. Akcję ratowniczą prowadzi osoba nadzorująca pływania.
14. Zabrania się kąpieli z łodzi za wyjątkiem zajęć szkoleniowych odbywających się na polecenie KWZ i pod nadzorem ratownika.
15. Zabrania się niezależnie od warunków opuszczania łodzi bez asekuracji. Jeżeli wystąpi taka potrzeba należy wyznaczyć ochotnika - osobę dobrze umiejącą pływać, asekurując ją pasami ratunkowymi, albo linką asekuracyjną, albo przy użyciu obu tych środków łącznie.
16. Możliwe jest organizowanie pływania pod nadzorem. Muszą być one organizowane zgodnie z regulaminem PZZ.
17. Samowolne i niezgodne z przeznaczeniem używanie sprzętu pływającego lub ratunkowego, oraz łamanie zasad bezpieczeństwa na wodzie będzie karane surowo łącznie z wydaleniem z obozu.
18. SZKIC AKWENU: